

APSTIPRINU:

VSIA "Latvijas Jūras administrācija"
Jūrnieru reģistra vadītājs
K. Innuss

2026. gada 28. maijā

Mācību kursu standartprogramma

"GMDSS universālais operators"

(Versija Nr. 3)

**(Minimālās prasības mācību kursu programmas saturam,
noformēšanai un īstenošanai)**

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 15. decembra noteikumiem Nr.710
"Jūrnieru profesionālās sagatavošanas programmu sertificēšanas, īstenošanas un uzraudzības
noteikumi".

RĪGA
2026

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Saturs

	Lappuse
Ievads.....	4
I. Programmas mērķis.....	4
II. Plānotie rezultāti	4
III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana	5
IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi	5
V. Mācību grupas ierobežojumi	6
VI. Mācību plāns	6
VII. Prasības mācībspēku kvalifikācijai	7
VIII. Infrastruktūra, tehniskais un informatīvais nodrošinājums	8
Mācību infrastruktūra un aprīkojums (M).....	8
Metodiskie mācību līdzekļi (K).....	9
Mācību literatūra (L)	9
Video un audio materiāli (V).....	9
Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)	9
Normatīvie dokumenti (N)	9
IX. Pielikumi	10
1. Mācību procesa grafiks.....	10
2. Programmas instruktoru saraksts.....	10
3. Programmas vērtētāju saraksts	11
4. Dokumentārs apliecinājums	12
5. Detalizētais mācību plāns	14
6. Praktiskie uzdevumi	14
7. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija	14

VSIA "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistrs
Mācību kursu standartprogramma „GMDSS universālais operators”
Versija Nr. 3 (28.05.2026 redakcija)

Redakcija	Izmaiņu apkopojums
28.05.2026.	Precizēti ievads un programmas mērķi
	Precizēti plānotie rezultāti
	Aktualizēta programmas apguves kvalitātes novērtēšanas kārtība
	Aktualizēti apmācāmo uzņemšanas noteikumi
	Aktualizēts mācību plāns atbilstoši IMO paraugkursa 1.25 “ <i>General Operator’s Certificate for the Global Maritime Distress and Safety System (GMDSS)</i> ” 2025. gada izdevumam
	Aktualizētas prasības mācībspēku kvalifikācijai
	Precizēts infrastruktūras un tehniskā nodrošinājuma saraksts

Ievads

VSIA "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistrs (turpmāk – Jūrnieku reģistrs), lai nodrošinātu STCW konvencijas IV/2 noteikuma un STCW kodeksa A-IV/2 sadaļas prasību izpildi, ir izstrādājis mācību kursu standartprogrammas "GMDSS universālais operators" trešo versiju.

Mācību kursu "GMDSS universālais operators" standartprogramma ir izstrādāta ievērojot STCW kodeksa A-IV/2 standarta prasības un IMO paraugkursa 1.25 "*General Operator's Certificate for the Global Maritime Distress and Safety System (GMDSS)*" rekomendācijas.

I. Programmas mērķis

Programmas mērķis ir nodrošināt iespēju apmācāmajiem iegūt zināšanas, izpratni un prasmes šādu STCW kodeksa A-IV/2 standartam atbilstošu kompetenču sasniegšanai:

1. Informācijas pārraide un saņemšana, izmantojot globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas (GMDSS) apakšsistēmas un aprīkojumu, kā arī GMDSS funkcionālo prasību izpilde;
2. Radiosakaru nodrošināšana avārijas situācijās.

II. Plānotie rezultāti

Pēc programmas apguves apmācāmais:

1. Papildus Radiosakaru noteikumu (*ITU Radio Regulations*) prasībām:
 - a. zinās, kā organizēt meklēšanas un glābšanas (*search and rescue*) radiosakarus, tostarp pārzinās procedūras, kas norādītas *IMO IAMSAR* rokasgrāmatā;
 - b. zinās, kā novērst viltus briesmu signālu nosūtīšanu un procedūras, kā atsaukt nosūtītus viltus briesmu signālus;
 - c. pārzinās kuģu ziņošanas sistēmas;
 - d. zinās par saziņas veidiem ar medicīniskās palīdzības dienestiem, tai skaitā medicīniska rakstura radio konsultācijām (*Radio medical services*);
 - e. pratīs pielietot Starptautisko Signālu kodeksu un Jūrniecības sakaru standarta frāzes (SMCP);
 - f. pārzinās jūrniecības angļu valodu, lai nodrošinātu saziņu, kas nepieciešama dzīvības drošībai jūrā.
2. Pratīs nodrošināt radio sakaru operācijas avārijas situācijās, tādās kā:
 - a. kuģa atstāšana;
 - b. ugunsgrēks uz kuģa;
 - c. daļēja vai pilnīga kuģa radio aprīkojuma bojājuma gadījumā.
3. Pārzinās preventīvos pasākumus kuģa un tā personāla drošībai attiecībā uz bīstamībām, kas saistītas ar radio iekārtām, tostarp elektriskā un nejonizējošā starojuma draudiem.

III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana

Par programmas mērķa sasniegšanu un obligāto minimālo kompetences standartu apgūšanu liecina apmācāmā:

- 1) Teorētisko nodarbību 90 % apmeklējums;
- 2) Praktisko nodarbību 100 % apmeklējums;
- 3) Pozitīvs teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu novērtējums programmas noslēguma pārbaudījumā, atbilstoši noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem.

Ja mācību iestāde kā teorētisko zināšanu noslēguma pārbaudījuma veidu izmanto testu, ir jāsagatavo vismaz 250 jautājumi, kas pēc iespējas aptver visas kursa tēmas. Lai tests tiktu uzskatīts par nokārtotu, apmācāmajam ir jāatbild uz vismaz 30 nejauši izvēlētiem jautājumiem, no kuriem vismaz 70 % atbilžu ir jābūt pareizām.

Praktisko iemaņu noslēguma pārbaudījums ietver kā individuālo, tā grupu darbu, kas tiek veikti, izmantojot GMDSS stacijas simulatoru. Par tā sekmīgu izpildi liecina pozitīvs novērtējums atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.

Noslēguma pārbaudījuma saturs nodrošina apmācāmo zināšanu novērtēšanu saskaņā ar STCW Kodeksa A-IV/2 standarta kompetences vērtēšanas kritērijiem, proti:

- ✓ Radio ziņojumu nosūtīšana un pieņemšana tiek nodrošināta efektīvi un atbilstoši starptautiskajiem noteikumiem un procedūrām;
- ✓ Radio ziņojumi angļu valodā, kas attiecas uz kuģu un cilvēku drošību un aizsardzību, kā arī apkārtējās vides aizsardzību, tiek veikti atbilstoši;
- ✓ Radiosakaru nodrošināšana avārijas situācijā notiek efektīvi.

Gadījumā, ja apmācāmā persona noslēguma pārbaudījumā ir saņēmusi negatīvu novērtējumu, tad tai tiek dota iespēja to kārtot atkārtoti. Ja arī otro reizi noslēguma pārbaudījums netiek nokārtots, persona apgūst mācību kursu programmu atkārtoti.

Pēc sekmīgas programmas apguves izglītības/mācību iestāde apmācāmajai personai izsniedz dokumentāru apliecinājumu (kursu apliecību) par programmas apguvi, kas ir pamats atbilstošas radiosakaru personāla kvalifikācijas saņemšanai Jūrnieku reģistrā.

Kvalifikāciju apliecināšana kompetences sertifikāta un tā apstiprinājuma saņemšanai apmācāmajam papildus ir jākārt **kompetences eksāmens** atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 895 “Jūrnieku sertificēšanas noteikumi” noteiktajam.

IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi

Prasības uzņemšanai programmā:

- ✓ Kvalifikāciju apstiprinošs dokuments, saskaņā ar STCW konvencijas II/1, II/2 vai II/3 noteikumu prasībām; vai
- ✓ Apgūta vai tiek apgūta akreditēta un Satiksmes ministrijas sertificēta kuģa vadītāja vai radio operatora profesionālās izglītības programma.

V. Mācību grupas ierobežojumi

Komplektējot mācību grupu, ir jāņem vērā pieejamā materiāli - tehnisko līdzekļu bāze, kvalificētu instruktoru skaits uz noteiktu apmācāmo skaitu. Maksimālais apmācāmo skaits vienā grupā teorētiskajām un praktiskajām nodarbībām nedrīkst pārsniegt simulatora darba vietu (*work station*) skaitu. Viens instruktors var apmācīt līdz 12 apmācāmajiem vienā mācību grupā.

VI. Mācību plāns¹

Nr.p.k.	Tēmas	Stundu skaits		
		Teorija	Praktiskās nodarbības	Kopā
1.	Ievads			1
1.1.	Programmas mērķis			
1.2.	1974. gada Starptautiskā konvencija par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras (SOLAS konvencija)			
1.3.	1978. gada Starptautiskā konvencija par jūrnieku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu (STCW konvencija) un STCW konvencijas kodekss			
1.4.	Radiosakaru noteikumi (<i>ITU Radio Regulations</i>)			
2.	Jūras mobilais dienests un jūras mobilais satelītu dienests			19
2.1.	Jūras mobilā dienesta darbības principi un pamatfunkcijas			
2.2.	Jūras mobilā satelītu dienesta darbības principi un pamatfunkcijas			
2.3.	Globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas (GMDSS) darbības principi un pamatfunkcijas			
3.	Praktiskās iemaņas kuģa radiostacijas izmantošanai			37
3.1.	Kuģa radio aprīkojums			
3.2.	Ciparu selektīvais izsaukums (DSC)			
3.3.	Šaurjoslas tiešdrukas radiotelegrāfijas sistēma navigācijas, meteoroloģisko brīdinājumu un steidzamas informācijas pārraidei kuģiem (NAVTEX)			
3.4.	Atzīto mobilo satelītsakaru sistēmu (RMSS) izmantošana			
4.	Ekspluatācijas procedūras			37
4.1.	Avārijas, steidzamības un regulārie drošības ziņojumi, izmantojot DSC un radiotelefoniju			
4.2.	Avārijas, steidzamības un regulārie drošības ziņojumi, izmantojot RMSS			
4.3.	Avārijas vietu norādošā radioboja (EPIRB) un avārijas radiolokācijas atbildētājs (SART)			

¹ Mācību stundu skaits ir norādīts akadēmiskajās stundās (40 minūtes).

Mācību iestāde, sastādot mācību plānu, sadala norādīto minimālo mācību stundu skaitu attiecīgajās tēmās un nosaka teorētisko un praktisko mācību stundu skaitu.

Ieteicamais maksimālais stundu skaits dienā – 11 akadēmiskās stundas.

4.4.	Meklēšanas un glābšanas (<i>Search and Rescue</i>) radiosakari			
4.5.	Kuģošanas drošības informācija (MSI)			
4.6.	Vispārīgie radiosakari			
5.	Citas prasmes			11
5.1.	Noteikumi un vienošanās, kas reglamentē jūras mobilo dienestu un jūras mobilo satelītu dienestu			
5.2.	Dokumentācija un publikācijas radiosardzes nodrošināšanai			
5.3.	Jūrniecības angļu valodas prasmes, lai nodrošinātu saziņu, kas nepieciešama dzīvības drošībai jūrā			
5.4.	Kuģa sakaru plānošana pārgājienam			
5.5.	Radiosakaru apmaksas procedūras			
6.	Noslēguma pārbaudījums			5
7.	Kompetences eksāmens (piedaloties Satiksmes ministrijas sertificētiem vērtētājiem)			
Kopā:				110

Par programmas īstenošanu atbildīgā(s) persona(s): _____
(paraksts, vārds un uzvārds, amats)

VII. Prasības mācībspēku kvalifikācijai

Nodarbību veids	Minimālās prasības mācībspēku kvalifikācijai
Teorētiskās nodarbības	✓ Kuģa vadītājs ar apstiprinātu vismaz 12 mēnešu praktisko darba stāžu jūrā virsnieka amatā; vai ✓ Kvalificēts radio operators ar darba pieredzi specialitātē; ✓ Persona apmācīta saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta Jūrnieku reģistrā kā instruktors – vērtētājs.
Praktiskās nodarbības	✓ Kuģa vadītājs ar apstiprinātu vismaz 12 mēnešu praktisko darba stāžu jūrā virsnieka amatā; vai ✓ Kvalificēts radio operators ar darba pieredzi specialitātē; ✓ Persona apmācīta saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta Jūrnieku reģistrā kā instruktors – vērtētājs.

Teorētiskās un praktiskās nodarbības (tēmas) atsevišķās zināšanu un prasmju jomās, kas neprasa padziļinātas jūrniecības zināšanas vai darba pieredzi uz kuģiem jūrā, drīkst pasniegt personas, kuras ir attiecīgi kvalificētas un kompetentas konkrētajā tēmā bez apstiprināta darba stāža jūrā.

Instruktoriem, kuri nodrošina apmācību, izmantojot simulatoru, jābūt apmācītiem un sertificētiem darbam ar attiecīgā tipa simulatoru, kā arī jāpārzina simulatora programmatūra un jāspēj demonstrēt simulatora funkcionālās iespējas atbilstoši STCW kodeksa A-I/12 un B-I/12 sadaļas prasībām.

VIII. Infrastruktūra, tehniskais un informatīvais nodrošinājums

Mācību infrastruktūra un aprīkojums (M)

M1. (norādīt mācību procesā izmatotās iekārtas un aprīkojumu [nosaukums, skaits], piem., instrumenti, datori, projektori, ekrāni, trenāžieri u. c.)

Nr.p.k.	Materiāli – tehniskā aprīkojuma un nodrošinājuma nosaukums	Daudzums
M1.	Telpa teorētiskās daļas īstenošanai – mācību klase, kas ir aprīkota ar nepieciešamo aparatūru video, slaidu un citu audiovizuālo materiālu demonstrēšanai	
M2.	Praktiskās daļas īstenošanas nodrošinājums – mācību klase ar norobežotām darba vietām grupām līdz 12 apmācāmajiem	
M3.	GMDSS stacijas simulators, kas atbilst STCW kodeksa A-I/12 un B-I/12 sadaļas prasībām un ietver: Inmarsat-C/Iridium ar EGC uztvērēju, VHF DSC, MF/HF DSC, HF NBDP kuģošanas drošības informācijas (MSI) saņemšanai un vispārējiem radiosakariem, NAVTEX, SART, AIS-SART, AIS EPIRB, briesmu signāla paneli, barošanas bloku, VHF, MF/HF un satelīta radiotelefoniju	
M4.	Darba kārtībā esoša MF/HF radiostacija, kas paredzēta radiotelefonijas sakariem, šaurjoslu tiešās izdrukas ierīce (NBDP) kuģošanas drošības informācijas (MSI) saņemšanai un ciparu selektīvā izsaukuma (DSC) ierīce	
M5.	Darba kārtībā esošs paplašinātā grupas izsaukuma (EGC) uztvērējs	
M6.	Darba kārtībā esoša VHF radiostacija, kas paredzēta radiotelefonijas un DSC sakariem, papildus DSC sardzes uztvērējs, kas darbojas 70. kanālā	
M7.	Darba kārtībā esošs NAVTEX uztvērējs	
M8.	Mācību 406 MHz avārijas vietu norādošā radioboja (EPIRB) ar hidrostata palaišanas mehānismu	
M9.	Mācību avārijas radiolokācijas atbildētājs (SART) vai mācību automātiskās identifikācijas sistēmas radiolokācijas raidītājs (AIS - SART)	
M10.	Avārijas 2-kanālu pārnēsājamā VHF radiostacija ar akumulatoru lādēšanas ierīci	
M11.	Pārnēsājamā 2-kanālu VHF aviācijas radiostacija (var aizstāt ar simulatoru)	
M12.	Rezerves barošanas iekārta	
M13.	Zīmes un marķējumi, kas tiek izmantoti GMDSS sistēmas ietvaros	
...		...

Metodiskie mācību līdzekļi (K)

K1. ... (norādīt mācību procesā izmantotos metodiskos līdzekļus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., IMO paraugkursi, instruktora rokasgrāmatas u. c.)

Mācību literatūra (L)

L1. (norādīt mācību procesā izmantoto mācību literatūru [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., mācību grāmatas, u. c. tām pielīdzināma literatūra)

Video un audio materiāli (V)

V1. (norādīt mācību procesā izmantotos video un audio materiālus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads])

Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)

D1. (norādīt mācību procesā izmantotos digitālos mācību līdzekļus un resursus, piem., elektroniskie izdevumi, interneta resursi, MS PowerPoint prezentācijas, datorapmācības (CBT) programmatūra u. c.)

Normatīvie dokumenti (N)

N1.(norādīt mācību procesā izmantotos normatīvos aktus, tostarp konvencijas, kodeksus u. c.)

IX. Pielikumi

1. Mācību procesa grafiks

APSTIPRINU:

Izglītības/mācību iestādes vadītājs
vai cita atbildīgā persona

_____ [V.Uzvārds]

20__ . gada __ . _____

Laiks	1.diena (datums)	2.diena (datums)	3.diena (datums)	 diena (datums)
09:00-10:20	1. Mācību tēma; 2. Kursu norises vieta; 3. Instruktor vārds, uzvārds.			
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm				

2. Programmas instruktoru saraksts

Instruktoru sarakstā tiek iekļautas personas, kuras ir norīkotas par programmas instruktoriem un ir atbildīgas par programmas īstenošanu atbilstoši mācību plānam un grafikam.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopējā profesionālā darba pieredze)	Pasniedzamās tēmas	Instruktorā-vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Harijs Hercs	Kapteinis uz kuģiem ar 3000 BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs - inženieris, 10 gadi)	Tēmas 1-2, 5, 7-8 (viss kurss)	JR-___/___
2.				

3. Programmas vērtētāju saraksts

Vērtētāju sarakstā tiek iekļautas personas, kuras ir norīkotas par programmas vērtētājiem un ir atbildīgas par konkrētas programmas īstenošanas kvalitāti kopumā, vērtēšanas jautājumu (uzdevumu) izstrādāšanas un vērtēšanas procedūras ievērošanu.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopējā profesionālā darba pieredze)	Vērtējamās tēmas	Instruktoru- vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Dzidra Frekvence	Kapteinis uz kuģiem ar 3000 BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs - inženieris, 10 gadi)	3., 4. tēma	JR- ____ / ____
2.				

4. Dokumentārs apliecinājums

Latvijas Republika
Republic of Latvia

(izglītības iestādes vai mācību centra nosaukums/
name of the educational/training institution)

(juridiskā adrese, tālrunis, e-pasta adrese, tīmekļvietnes adrese/
legal address, phone, e-mail, website address)

Emblēma vai logotips

KURSU APLIECĪBA
GMDSS universālais operators

CERTIFICATE
GMDSS General Operator

Nr./No _____

Vārds, uzvārds
Name, surname

Dzimšanas datums
Date of birth (dd.mm.yyyy.)

Izsniegšanas datums
Date of issue (dd.mm.yyyy.)

Derīga līdz
Valid till (dd.mm.yyyy.)

Fotogrāfija
Photograph

Dokumenta īpašnieka paraksts
Signature of the holder of the document

Ieraksts par kvalitātes sistēmas sertificēšanu
Record on certification of the quality system

Šis kursu apliecības Nr. _____ izsniegšana ir saskaņota ar Latvijas Jūras administrāciju un atbilst 1978. gada Starptautiskajā konvencijā par jūrnieku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu (ar grozījumiem) (STCW konvencija) ietvertajām prasībām.

This Certificate No _____ is issued under the approval of the Maritime Administration of Latvia and provisions of the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, as amended (STCW Convention).

Kursu apliecības likumīgais īpašnieks ir apguvis sertificētu mācību kursu programmu un apliecinājis savu kompetenci:

Holder of the Certificate has completed the training course and proved his/her competence:

Mācību kursu programmas nosaukums <i>Title of the Training Programme</i>	STCW konvencijas kodeksa standarts <i>STCW Convention Code Standard</i>
GMDSS universālais operators GMDSS General Operator	A-IV/2

Mācību kursu programma ir sertificēta Latvijas Republikas Satiksmes ministrijā.

The training programme has been certified by the Ministry of Transport of the Republic of Latvia.

Pilnvarotais vērtētājs

Authorized assessor

(paraksts/signature)

(vārds, uzvārds/name, surname)

Iestādes vadītājs

Head of the training institution

(paraksts/signature)

(vārds, uzvārds/name, surname)

Zīmoga vieta/Official seal

5. Detalizētais mācību plāns

Tēma, apakštēmas	Pasniegšanas metode	Stundu skaits		Mācību līdzekļi
		Teorija	Prakt.	
1. Tēmas nosaukums				
...				
2.3. Apakštēmas nosaukums:				
2.3.1. Apakštēmas izklāsta punkti;	Videofilma	0,5		[A1],[A2]
2.3.2. ...	Demonstrācija, instrukcija, praktiskais uzdevums		0,5	[A1],[M2]

Par programmas īstenošanu atbildīgā persona:

_____ (paraksts, vārds un uzvārds, amats)

6. Praktiskie uzdevumi

Praktisko uzdevumu saturam, skaitam, īstenošanai un novērtēšanai ir jābūt tādai, lai instruktoram / vērtētājam būtu iespējams pārliecināties, ka apmācāmais ir sasniedzis programmas II daļā noteiktos plānotos rezultātus, kas novērtēti atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem. Rekomendējam izmantot IMO paraugkursā 1.25 iekļauto “*Trainee`s practical proficiency checklist*” pārbaudes lapu.

7. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija

1. Teorētiskā pārbaudījuma jautājumu un atbilžu varianta paraugs;
2. Noslēguma pārbaudījuma praktisko uzdevumu apraksts un vērtēšanas kritēriji.